

Tibet másik arca

Valami megfoghatatlan nyugalom szállja meg az embert, amikor a Himalája egyik pontján állva szemlélődhet föntről a tibeti tájat vizsgálva. Amikor a Thiksei kolostor fölött lévő hegycsúcsról áttekinthettem a kínai határolt területet az ottani Tibetre, innen, az indiai területről nem láttam különbséget a két vidék között. Mindkét oldalon ugyanannak a kultúrának lehetünk szemtanúi más-más politikai, emberjogi környezetben.

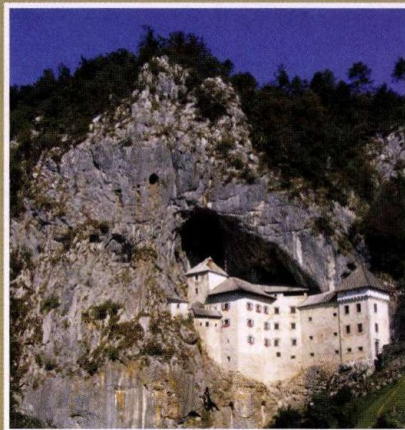
Úszó földrészek?

Alfred Wegener híressé vált elméletét a kontinensvándorlásról 100 évvel ezelőtt ismertette, majd tíz évvel később napvilágot látott az erről szóló könyve, amelyet sok nyelvre lefordítottak. Ma ezt a művet tekintik a lemeztektonika alapkövének, ám a tudós elképzelései csak az 1950-es évek közepétől kezdtek beigazolódni.

Egérdilemma

A Magyar Televízió 1981-ben mutatta be Urbán Gyula mesejátékát *Minden egér szereti a sajtot* címmel. Ekkor még biztosak lehettünk ezen állítás abszolút igazságában. A Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet Celluláris Idegélettan laborjának egerei azonban mostanság már a citrom és a rózsaillatú ziziért rajonganak.

A hátlapon

Rablólovagvár

Szlovéniában, Postojnától 10 kilométerre filmdíszletbe illő látvány fogadja a turistát. A mészkősziklában sötétlő hatalmas barlangnyílásban varázslatos várkastély áll. Ez a híreshírhedt *Predjamski grad*, vagyis „Barlang előtti vár”.

A XII. században felépült vár leg híresebb lakója a luegi *Erasmus* rablólovag volt, aki a XV. században Mátyás király oldalán állt a Habsburgokkal folytatott csatározásokban. S miután egy vita folytán megölte III. Frigyes egyik rokonát, Erasmus a várba menekült, és majdnem egy éven át tartotta magát az ostromlókkal szemben. A császáriak a vár népének kiéheztetésére alapozták taktikájukat, nem tudhatták azonban, hogy a várakók a barlang titkos kijáratán át folyamatosan kárpótlást kaptak az élelmiszereik és hadianyag-utánpótlásuk számára. Erasmus vesztét végül egyik szolgálójának árulása okozta, aki amikor gazdája az árnyékszéken tartózkodott, jelt adott a katonáknak, akik szétlőtték a várfalra nyíló latrinát, elpusztítva magát a vár urát is.

A kastély mai képe 1570-ből származik, jöllehet azóta is történtek kisebb-nagyobb változtatások. Első ábrázolása az 1601–1605 közötti időkből származik. A vár és környékének átátása 1922-ben kezdődött, réz- és bronzkori, valamint római leletek kerültek felszínre.

A barlang – amely járatainak méretében és képződményeiben leginkább az aggteleki Baradlára hasonlít – körülbelül 12 kilométeres hosszúságban ismert, egy részét turisták is látogathatják.

ÉLET ÉS TUDOMÁNY A TUDOMÁNYOS ISMERETTERJESZTŐ TÁRSULAT HETILAPJA

Főszerkesztő: **Gózon Ákos** • Szerkesztőség: 1088 Budapest, Bródy S. u. 16. • Titkársági telefon: 327-8950; Tel/Fax: 327-8969. • E-mail: eltud@eletstudomany.hu • Postacím: 1428 Budapest, Pf. 47
Honlap: <http://www.eletstudomany.hu> • Kiadja: Tudományos Ismeretterjesztő Társulat • Felelős kiadó: Piroth Eszter, a TIT Szövetségi Iroda igazgatója • Postacím: 1431 Budapest, Pf. 176 • Nyomás: Infopress Group Hungary Zrt. • Felelős vezető: Lakatos Imre vezérigazgató • Index: 25 245 • ISSN 0013-6077 (nyomtatott) • ISSN 1418-1665 (online) • Magyar Örökség-díjas hetilap • Tudományos Tanácsadó Testület: Almár Iván, Antalóczy Zoltán, Bendzsel Miklós, Berényi Dénes, Bod Péter Ákos, Botos Katalin, Csányi Vilmos, Falus András, Forgács Iván, Freund Tamás, Grétsy László, Hámosi József, Herczeg János, Horváth Tibor, Juhász Árpád, Kerner István, Kovács Tibor, Kroó Norbert, Makara B. Gábor, Marosi Ernő, Pléh Csaba, Roska Tamás, R. Várkonyi Ágnes, Sólyom László, Szabó Miklós, Szentgyörgyi Zsuzsanna, Szőrényi László, Takács László, Tátrai Zsuzsanna, Vámos Tibor, Varga Benedek, Vársárhelyi Tamás, Vígh Károly • Olvasószerkesztő: Bánsághy Nóra • Tervezőszerkesztő: Zsigmondné Balázs Ildikó • Fotó: Bojtár Ottó • Művészeti vezető: Németh János • Rovatszerkesztők: Albert Valéria (mezőgazdaság, földtudományok), Juhari Zsuzsanna (történelem, néprajz, régészet) • Pásztor Balázs (kémia, fizika, informatika) • Titkárságvezető: Óri-Kiss Gyöngyi • Minden jog fenntartva! • A meg nem rendelt fényképekért és kéziratokért nem vállalunk felelősséget. • Előfizethető a Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletágánál a 06-80-444-444-es zöldszámon, faxon: 06-1-303-3440, e-mailben: hirlapelofizetes@posta.hu, valamint levélben: MP Zrt. Hírlap Üzletág, Budapest 1008, továbbá személyesen a postahelyeken és a kézbesítőnél. • Megvásárolható a LAPKER árusítóhelyein. Lapunk korábbi számai megvásárolhatók a szerkesztőségben is.

Az Élet és Tudomány a Nemzeti Kulturális Alap, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, az OTKA és az OTP Bank Nyrt. támogatásával jelenik meg.

Kép és szöveg: **OROSZ ZSUZSA**

